

Departementet

J.nr. SNS-001-00180

Den 8. december 2006

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 21 stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

Spørgsmål 21

Marinehjemmeværnet udsendte den 4. oktober 2006 pressemeddelelsen "Marinehjemmeværnet sejler bomber på havet". Heraf fremgår, at der i danske farvande blev sprængt mere end to tons sprængstof i danske farvande. For få år siden sprængtes i Århusbugten også større sprængladninger i forbindelse med seismiske undersøgelser. Vil ministeren på den baggrund oplyse, om der fra videnskabelig side, herunder blandt andet i Småhvalsaf-talen "ASCOBANS" videnskabelige komitéer generelt er givet udtryk for bekymring for støjbelastningen af det marine miljø i forhold til hvaler, herunder om støj fra seismiske undersøgelser (sprængninger), lavfrekvent sonar, flådeøvelser med mere, mistænkes for at kunne medføre hvalstrandinger eller endog akutte dødsfald blandt hvaler?

Svar

Jeg har spurgt Danmarks Miljøundersøgelser, som har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

"Der er blandt havpattedyrforskere og andre eksperter med hensyn til undervandsakustik udtrykt bekymring for påvirkningen fra menneskeskabt støj på havmiljøet, herunder hvaler.

ASCOBANS anerkender støj som en væsentlig kilde til forstyrrelse af hvaler, og i visse tilfælde som direkte eller indirekte årsag til dødsfald og har vedtaget 2 resolutioner om bl.a. støjpåvirkning af småhvaler.

Rådgivere for U.S. Marine Mammal Commission (nedsat af U.S. Congress) anerkender menneskeskabt støj som en væsentlig påvirkning af hvaler, herunder, at støj fra militære sonarsystemer kan være årsag til strandinger.

ICES (Det Internationale Havforskningsråd) har i en rapport til EU-kommissionen anerkendt, at visse typer antiubåds-sonarer kan føre til dødsfald især blandt næbhvaler, men at påvirkningen skal ses i sammenhæng med tilsvarende, eller større støjbelastning fra skibsfart og seismiske undersøgelser. ICES har efterfølgende nedsat en arbejdsgruppe til udredning af omfanget af menneskeskabte støjkilders påvirkning af det marine miljø, herunder hvaler.

Den Internationale Hvalfangstkomité's videnskabelige komité har i årsrapporten for 2004 udtrykt stor bekymring for den samlede viden på området for undervandsstøjs påvirkning af havpattedyr, herunder muligheden for at støj kan være en dødelighedsfaktor.

Det er meget vanskeligt at påvise egentlige årsagssammenhænge i forbindelse med strandinger af døde hvaler, med undtagelse af dyr, der omkommer akut som følge af traumer direkte forårsaget af f.eks. en kraftig eksplosion, hvor skader på f.eks. lungerne kan iagttages.

Skader på det indre øre opstår ved væsentligt lavere lydtryk end eksplosionstraumer. Det er imidlertid meget vanskeligt at godtgøre, at en skade, der ses på det indre øre i et dødt dyr, er opstået, mens dyret var levende og ikke er opstået ved henfald post mortem. Dette gælder selv for dyr, der indsamles ganske få timer efter de er døde.

Det bedst dokumenterede eksempel på dødsfald blandt hvaler forårsaget direkte af en menneskeskabt støjpåvirkning er en massestranding af bl.a. næbhvaler på Bahamas 15-16. marts 2000 i forbindelse med en større flådeøvelse. Det blev konkluderet at det tætte sammenfald i tid og rum mellem brugen af en bestemt type antiubåds-sonar og strandingerne gjorde det overvejende sandsynligt at der var en årsagssammenhæng.

Der kendes en række tilsvarende eksempler fra udlandet, hvor usædvanlige hvalstrandinger er forekommet sammenfaldende med flådeøvelser, hvor samme type sonarer har været anvendt."